

Needs Assessment for School Management Towards Learning Organizations in the Digital Era School under Bangkok Metropolitan Administration, Bueng Kum District, Network 25

Sunisa Kamlangkua¹, Nuttachai Sri-iam² and Waraporn Thaima³

Sripatum University, Thailand

¹E-mail: sunisa18.klk@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-6149-3806>

²E-mail: nuttachai.sr@spu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-0372-3532>

³E-mail: waraporn.th@spu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0133-3283>

Received 05/11/2024

Revised 15/11/2024

Accepted 15/12/2024

Abstract

Background and Aims: In today's era, digital technology plays a crucial role in all sectors. Educational institutions must adapt and develop to keep pace with these changes, particularly in managing schools to become learning organizations in the digital era. The purpose of this research was to analyze the needs assessment of educational institution administration towards becoming learning organizations in the digital era for schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Bueng Kum District Office, Network 25.

Methodology: A quantitative research methodology was employed. The sample group consisted of 135 school administrators and teachers, determined by Krejcie and Morgan's table, Stratified random sampling was employed by stratifying the population according to school size and job positions, followed by simple random sampling within each stratum. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire on current and desirable conditions of school administration towards learning organization in the digital era for schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Bueng Kum District Office, Network 25. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$).

Results: The findings revealed that the priority needs assessment ($PNI_{modified}$) of educational institution administration towards becoming learning organizations in the digital era for schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Bueng Kum District Office, Network 25 showed that the aspect with the highest needs index was shared vision ($PNI_{modified} = 0.23$), followed by knowledge management ($PNI_{modified} = 0.20$), and systems thinking ($PNI_{modified} = 0.14$). Two aspects shared the same needs index and ranking: team learning and technology utilization ($PNI_{modified} = 0.13$). The aspect with the lowest needs index was personal mastery ($PNI_{modified} = 0.10$).

Conclusion: Shared vision emerged as the aspect with the highest priority needs, highlighting the significance of developing and establishing a collective direction among school personnel to effectively drive the organization towards becoming a learning organization in the digital era.

Keywords: Needs Assessment; Learning Organization; Digital Era

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ในยุคดิจิทัลสำหรับ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25

สุนิสา กำลึงเกือ¹, ณัฐชัย ศรีเยี่ยม² และวราภรณ์ ไทยมา³

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25

ระเบียบวิธีการวิจัย: ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมทั้งสิ้น 135 คน ซึ่งกำหนดขนาดโดยตารางของเครจซีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแบ่งชั้นตามขนาดของและตำแหน่งการปฏิบัติงาน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ผลการวิจัย: การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 พบว่า ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.23$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการความรู้ ($PNI_{Modified} = 0.20$) ด้านการคิดอย่างมีระบบ ($PNI_{Modified} = 0.14$) ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากันและจัดอยู่ในอันดับเดียวกัน คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและด้านการใช้เทคโนโลยี ($PNI_{Modified} = 0.13$) และด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ($PNI_{Modified} = 0.10$)

สรุปผล: ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 พบว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาและกำหนดทิศทางร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนเพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น; องค์กรแห่งการเรียนรู้; ยุคดิจิทัล

บทนำ

ยุคดิจิทัล (Digital Era) เป็นยุคที่ทุกอย่างเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างก้าวกระโดด เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญกับทุกภาคส่วน องค์กรต่าง ๆ จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ทั้งในด้านของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมาก เนื่องจากยุคดิจิทัลเป็นยุคที่ทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ส่งได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ และทุกเวลา (มฤดี เฟื่องสง่า และมัทนา วังถนอมศักดิ์, 2566) ในยุคที่มีการ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงขององค์กร โดยเฉพาะการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization หรือ LO) มาประยุกต์ใช้ (มาริษา พลวงศ์ษา และคณะ, 2565) การที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาจะสามารถนำแนวคิดนี้มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษานอกจากเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาแล้วยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพยากรณ์ความสำเร็จทางการศึกษาในอนาคต และศักยภาพในการแข่งขันในระดับภูมิภาคและระดับประเทศอีกด้วย โดยองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นระบบการพัฒนางานองค์กรที่ได้รับการยอมรับระดับสากล โดยมีแนวทาง 5 ประการ ตามแนวคิดของเซงเก้ (Senge P.M., 2006) ที่กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ในฐานะที่มีคุณค่าของหน่วยงาน เน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาองค์กร คือ การเป็นบุคคลรอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการคิดอย่างมีระบบ โดยแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นประโยชน์และสามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรที่มีลักษณะการให้บริการสาธารณะประเภทสถานศึกษาเป็นอย่างมาก (ศุภวัฒน์ มาศรี และศิริพงษ์ เสงายาน, 2565) แนวคิดนี้จึงถือเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา สถานศึกษาต้องพัฒนาให้สมาชิกขององค์กรเกิดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา พัฒนาความสามารถและศักยภาพของตนให้เป็นบุคคลรอบรู้ มีแบบแผนความคิด มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน สามารถเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมได้อย่างต่อเนื่อง และเต็มศักยภาพ มีกระบวนการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ภายในองค์กรและนำไปสู่การพัฒนาองค์กรได้อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายร่วมของสถานศึกษา (วันชนก อัจจุพร, 2564)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) โดยในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง ปรับเปลี่ยนแนวคิดและทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อเตรียมสถานศึกษาให้ทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับนโยบาย โดยการกำหนดเป้าหมายที่เห็นภาพชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง มีการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของทุกคนในทีมให้ความเคารพในบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคน ดำเนินงานอย่างมีลำดับขั้นตอน มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (ศิรินทรา นาราช, 2567) การบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา จะช่วยให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจและสามารถนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ รวมทั้งสามารถบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ากับกระบวนการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา รวมทั้งมีทักษะด้านเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 มีจำนวนทั้งสิ้น 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนแย้มจาดวิชานุสรณ์ โรงเรียนวัดนวลจันทร์ โรงเรียนวัดบางเตย และโรงเรียนคลองลำเจียก (หวังทอง บำรุง) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 นับเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การบริหารจัดการโรงเรียนในกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีความคล่องตัว ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล แต่พบว่ายังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ผู้บริหารขาดการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาอย่างไม่เพียงพอ (วีรศักดิ์ แสงกล้า, 2565) การขาดการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการในยุคดิจิทัล รวมถึงผู้บริหารบางส่วนยังขาดวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การพัฒนสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และในการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบ โดยสามารถพิจารณาได้จากสองมุมมองหลัก คือการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ และการพิจารณาจากประโยชน์ที่ได้รับในเชิงวินิจฉัย (diagnostic needs) ซึ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจโดยคำนึงถึงบริบทขององค์กรเป็นสำคัญ เมื่อได้วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากทั้งสองมุมมองแล้ว ขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์คือ การจัดลำดับความสำคัญ (priority setting) ซึ่งเป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในแต่ละประเด็นอย่างละเอียด แล้วนำมาจัดเรียงลำดับจาก ความสำคัญมากไปหาน้อย ขั้นตอนนี้จะช่วยให้สามารถนำผลไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) กระบวนการเหล่านี้แสดงถึงความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สามารถพัฒนาแนวทางการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนได้ รวมถึง สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหาร ส่งเสริมศักยภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างและขยายองค์ความรู้ใหม่ ๆ และเป็นข้อมูลในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทด้านการจัด การศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนเป็นแนวทางพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ (มาริษา พล วงศ์ษา และคณะ, 2565)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นประโยชน์และสามารถนำมาปรับใช้ ในสถานศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงสนใจนำเสนอลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการ เรียนรู้ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 นอกจากนี้ยัง สามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่การ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ เพื่อ ส่งเสริมให้การดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25

การทบทวนวรรณกรรม

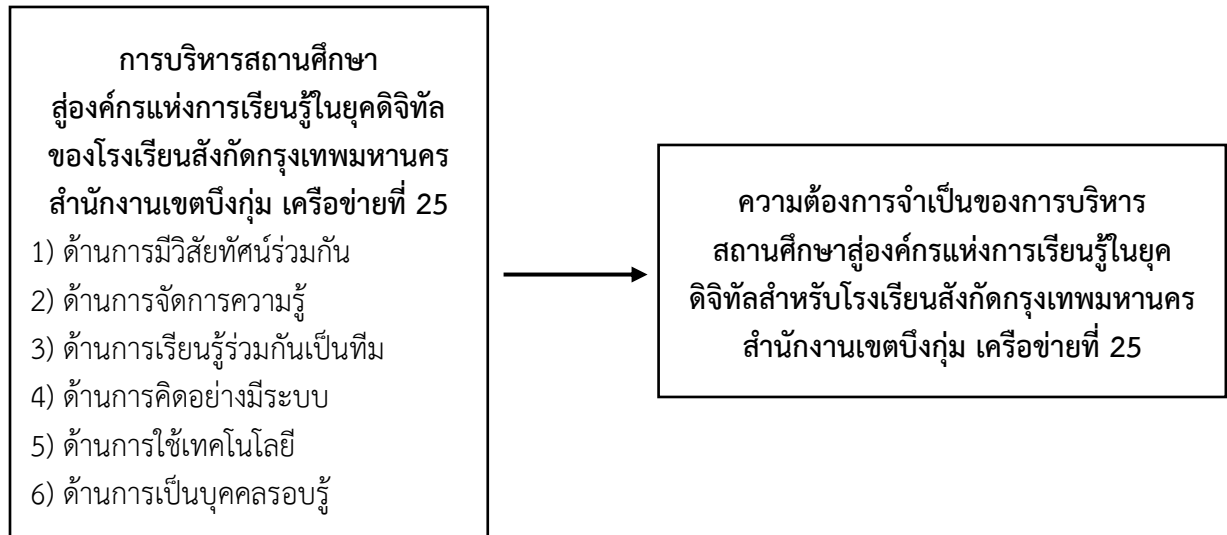
สุนิสา มัยจัน (2566) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านโครงสร้างสนับสนุน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารและครูคิดเห็นตรงกันว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรอย่างมาก เนื่องจากการดำเนินงานของแต่ละองค์กรต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร โดยอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันของบุคคลทั้งองค์กรและปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างอิสระ เพื่อร่วมสร้างผลลัพธ์ที่ดีแก่องค์กร

เนตรนภา สิงขรณ์ (2566) ศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการคิดเชิงระบบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านวิสัยทัศน์ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง

เก๋ ทองสอาด (2566) ศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ภาพรวม พบว่า ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครู ในภาพรวมเท่ากับ 0.105 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีดัชนีความ ต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวดิจิทัล และด้านเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านที่มีดัชนีความ ต้องการจำเป็นรองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสรุปเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ด้านการจัดการความรู้ 3) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 4) ด้านการคิดอย่างมีระบบ 5) ด้านการใช้เทคโนโลยี และ 6) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ เขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 207 คน จาก 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนแย้มจาดวิชชาสุนทร โรงเรียนวัดนวลจันทร์ โรงเรียนวัดบางเตย และโรงเรียนคลองลำเจียก(ห้วยทองบำรุง) (ฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตบึงกุ่ม, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 ปีการศึกษา 2567 จาก 4 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (krejcie & morgan) (Robert Krejcie and Eayrle Morgan. 1970 อ้างถึงใน ญัฐพงษ์ น้อยโคตร, 2565) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ และตำแหน่งการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้บริหารและครู หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้นภูมิ ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 135 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม

ร่วมกัน ด้านการจัดการความรู้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างมีระบบ ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการเป็นบุคคลรอบรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา ที่สังกัด และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน จำนวน 10 ข้อ
- 2) ด้านการจัดการความรู้ จำนวน 8 ข้อ
- 3) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม จำนวน 10 ข้อ
- 4) ด้านการคิดอย่างมีระบบ จำนวน 10 ข้อ
- 5) ด้านการใช้เทคโนโลยี จำนวน 12 ข้อ
- 6) ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ จำนวน 8 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions)

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม

3.2) กำหนดนิยามของตัวแปรเพื่อสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม และนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงเนื้อหา

3.3) นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความครอบคลุมของข้อคำถาม ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และความชัดเจนของการใช้ภาษา และนำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยมีเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ คือ ใช้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งการตรวจสอบในครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

3.4) ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient, 1951) ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 จึงนำมาใช้เก็บ รวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) แล้วนำผลมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย นำเสนอรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25

ข้อมูลทั่วไป		n = 135	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพการดำรงตำแหน่ง	ผู้บริหาร	7	5.19
	ครู	128	94.81
	รวม	135	100.00
ขนาดของสถานศึกษา	สถานศึกษาขนาดเล็ก	-	0
	สถานศึกษาขนาดกลาง	37	27.41
	สถานศึกษาขนาดใหญ่	98	72.59
	รวม	135	100.00
อายุ	น้อยกว่า 10 ปี	79	58.52
	10-19 ปี	42	31.11
	20-29 ปี	9	6.67
	ตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป	5	3.70
	รวม	135	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 94.81 เป็นผู้บริหาร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.19 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามในสังกัดสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 72.59 และอยู่ในสังกัดสถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 27.41 ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 58.52 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 10-19 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.11 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 20-29 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 โดยวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็น (Modified Priority Index : $PNI_{modified}$) แสดงดังตารางที่ 2 – 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25

องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.73	.40	มาก	4.59	.39	มากที่สุด
ด้านการจัดการความรู้	3.80	.59	มาก	4.57	.48	มากที่สุด
ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.04	.70	มาก	4.58	.53	มากที่สุด
ด้านการคิดอย่างมีระบบ	3.99	.66	มาก	4.56	.49	มากที่สุด
ด้านการใช้เทคโนโลยี	4.09	.68	มาก	4.63	.51	มากที่สุด
ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้	4.28	.46	มาก	4.70	.45	มากที่สุด
รวม	3.98	.58	มาก	4.60	.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.98$, $SD = .58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.28$, $SD = .46$) รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยี ($M = 4.09$, $SD = .68$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($M = 4.04$, $SD = .70$) ด้านการคิดอย่างมีระบบ ($M = 3.99$, $SD = .66$) ด้านการจัดการความรู้ ($M = 3.80$, $SD = .59$) และด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($M = 3.73$, $SD = .40$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.70$, $SD = .45$) รองลงมาคือด้านการใช้เทคโนโลยี ($M = 4.63$, $SD = .51$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($M = 4.59$, $SD = .39$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($M = 4.58$, $SD = .53$) ด้านการจัดการความรู้ ($M = 4.57$, $SD = .48$) และด้านการคิดอย่างมีระบบ ($M = 4.56$, $SD = .49$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25

องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	D	I	PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.73	4.59	0.23	1
ด้านการจัดการความรู้	3.80	4.57	0.20	2
ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.04	4.58	0.13	4
ด้านการคิดอย่างมีระบบ	3.99	4.56	0.14	3
การใช้เทคโนโลยี	4.09	4.63	0.13	4
การเป็นบุคคลรอบรู้	4.28	4.70	0.10	6
รวม	3.98	4.60	0.16	-

ผลการจัดลำดับความสำคัญของดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI_{Modified} = 0.23) รองลงมาคือด้านการจัดการความรู้ (PNI_{Modified} = 0.20) ด้านการคิดอย่างมีระบบ (PNI_{Modified} = 0.14) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและด้านการใช้เทคโนโลยีมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากันและจัดอยู่ในอันดับเดียวกัน (PNI_{Modified} = 0.13) และด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ (PNI_{Modified} = 0.10) มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ คือ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ($M = 4.28$, $SD = .46$ และ $M = 4.70$, $SD = .45$ ตามลำดับ) สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ กังหัน และคณะ (2566) พบว่า การเรียนรู้เป็นเรื่องของทุกคนและทุกระดับในองค์กร โดยทุกคนสามารถเรียนรู้เพื่อแสวงหาสิ่งที่ดีให้แก่ชีวิตได้ และจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษาทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของบุคลากรเปลี่ยนแปลงไป การเรียนรู้ในยุคนี้จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อรู้ และรู้เพื่อนำไปใช้ได้ ดังนั้น บุคลากรจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ คือ ด้านการใช้เทคโนโลยี ($M = 4.09$, $SD = .68$ และ $M = 4.63$, $SD = .51$ ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรिता โกษาแสง (2565) พบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่

กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาต้องมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ และส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มากยิ่งขึ้น

ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน พบว่าสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($M = 3.73$, $SD = .40$) อาจเนื่องมาจากการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างบุคลากรทุกระดับ แต่สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับสาม ($M = 4.59$, $SD = .39$) แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาต้องการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญาภรณ์ นาจำปา (2564) พบว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยสร้างภาพอนาคตที่ทุกคนปรารถนาาร่วมกัน กำหนดทิศทางที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาสถานศึกษาไปในทิศทางใด และจะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพัน และแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ด้านการคิดอย่างมีระบบ พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($M = 3.99$, $SD = .66$) แต่สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($M = 4.56$, $SD = .49$) แม้จะอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการคิดอย่างเป็นระบบต้องอาศัยการฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัฒน์ มาศรี และศิริพงษ์ เสาภายน (2565) เรื่อง พบว่า การคิดอย่างเป็นระบบเป็นทักษะที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์กรควรส่งเสริมให้บุคลากรมีวิคิดและสามารถเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยการเชื่อมโยงเป็นระบบ มองเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผลที่สืบเนื่องกัน

2. การเรียงลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาแนวทางการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตปทุมวัน เครือข่ายที่ 25 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียน โดยรวมพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.23$) สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กร เมื่อบุคลากรมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะทำให้เกิดความเข้าใจและมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตธี เองศรี และคณะ (2564) พบว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเป็นความต้องการจำเป็นอันดับแรกในการพัฒนาองค์กร การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ เป็นการมองเห็นภาพในอนาคตของการพัฒนาองค์กรร่วมกัน มีเป้าหมายขององค์กรที่ต้องการจะให้เป็นไปได้อย่างชัดเจน และมีความมุ่งมั่นของทุกฝ่าย ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน รองลงมาคือด้านการจัดการความรู้ ($PNI_{Modified} = 0.20$) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการในการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากร การจัดทำคลังความรู้ และการใช้เทคโนโลยีในการจัดการความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติมา ใจปลื้ม และคณะ (2564) พบว่า การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจัดเก็บความรู้ทั้งภายใน

และภายนอกสถานศึกษา สามารถนำมาพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังนั้นการจัดการความรู้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่วนด้านการคิดอย่างมีระบบด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นใกล้เคียงกัน ($PNI_{Modified} = 0.14$, $PNI_{Modified} = 0.13$, $PNI_{Modified} = 0.13$ และ $PNI_{Modified} = 0.10$ ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่าทั้งสี่ด้านมีความสำคัญในระดับที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจาก บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่แล้วเป็นผลมาจากการส่งเสริมการเข้าร่วมอบรมสัมมนาต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญในวิชาชีพอยู่เสมอ มีการคิดวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนางานได้ มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมที่เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาองค์กร รวมถึงเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ มารีชา พลวงค์ษา และคณะ (2565) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการมีแบบแผนความคิด ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการใช้เทคโนโลยี มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) ใกล้เคียงกัน เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านความรู้ การพัฒนากลยุทธ์ และกลไกในการแบ่งปันความรู้ทั่วทั้งองค์กรอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีปฏิบัติแบบใหม่ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง พัฒนางค์กร สู่การพัฒนาผู้เรียน โดยความร่วมมือของทุกคนในองค์กร รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล มีการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทีมงานมีอำนาจในการตัดสินใจเพื่อเป็นการส่งเสริมบรรยากาศของการคิดริเริ่มและการสร้างนวัตกรรม ทำให้เกิดองค์กรที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 ด้านสภาพปัจจุบัน พบว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารและครูจึงควรให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากรอย่างต่อเนื่องผ่านการศึกษาต่อและการอบรมที่ตรงกับภาระงาน

1.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เครือข่ายที่ 25 พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารทั้งระดับเขตและสถานศึกษาจึงควรกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการในยุคดิจิทัล พร้อมทั้งสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของโรงเรียนในสังกัดอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น
2. ควรพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยมีการทดสอบและประเมินผลการใช้รูปแบบนั้นในโรงเรียน
3. ควรศึกษา วิจัยและเปรียบเทียบผลของการดำเนินการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
4. ควรศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อประสิทธิภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กันตธี เนืองศรี, พชรวิทย์ จันทศิริศิริ, และโกวัฒน์ เทศบุตร. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำพลังร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร* ๒, 9(2), 689-698.
- กิตติมา ใจปลื้ม, นิลาวลัณ จันทะรังษี, อัมพล เจริญนนท์, เริงวิชญ์ นิลโคตร, และวิญญู บุญลอย. (2564). การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา* ๑๒(๖), 45-60.
- เก๋ ทองสะอาด. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- จักรกฤษณ์ กังหัน, จินณณิดา ทับทิม, จิตสุภา สารพันธ์, พรรณิศา ชันเพชร, ภัทราพร เยาวรัตน์, และสธิพร เชาวันชัย. (2566). เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. *วารสารปรัชญาประชาคม*, 1(3), 43-54.
- ณัฐพงษ์ น้อยโคตร. (2565). *แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. iThesis มหาวิทยาลัยศิลปากร. <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1473/1/63010581018.pdf>
- ธัญญาภรณ์ นาจำปา. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. iThesis มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1876/1/>*
- เนตรนภา สิงขรณ์. 2566. *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. E-Thesis มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. https://gsmsis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/202310286_4421229207_fulltext.pdf*
- ฝ่ายการศึกษา. (2567). *โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม. สำนักงานเขตบึงกุ่ม. Retrieved July 25, 2024, from: <https://webportal.bangkok.go.th/buengkum/page/sub/27012/>*

- มฤดี เฟื่องสง่า, และมัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2566). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ศรีนครินทรวิโรฒ*, 24(2), 162-175.
- มาริษา พลวงศ์ษา, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์, และจรรุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2565). สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(46), 162-178.
- วันชนก อาจปฐ. (2564). แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4151/1/RMUTT-175338>
- วีรศักดิ์ แสงกล้า. (2565). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(3), 123-133.
- ศิรินรา นาราช. (2567). การบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. *วารสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 10(2), 49-62.
- ศุภวัฒน์ มาศรี, และศิริพงษ์ เสาภายน. 2565. การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(4), 203-214.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). คู่มือการประเมินสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (บทนำ). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุนิสา มัยจิน. (2566). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. E-Theses มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. <https://etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=371&group=20>
- สุปรีดา โกษาแสง. (2565). เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุค Digital Transformation. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 19(17), 242-250
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Krejcie, R., & Morgan, D. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Senge, P.M. (2006). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Doubleday (A Division of Random House), New York, 7.